

1. INDSATSBESKRIVELSE

HVAD: Aflastning i eget hjem og værested til demente

HVOR: Ikast-Brande Kommune

Hvem er målgruppen for indsatsen?

Indsatsen henvender sig til alle, der er pårørende til en person med demens, og som har et reelt behov for aflastning. Det er ikke afgørende, om den pårørende er ægtefælle, barn, søskende eller har anden relation til personen med demens. I praksis er det primært ægtefæller og børn til personen med demens, der har benyttet sig af indsatsen. Det er også i høj grad kvindelige pårørende, der har benyttet sig af indsatsen.

Hvad er formålet med indsatsen?

Formålet med indsatsen er at øge livskvaliteten for personen med demens og for de pårørende. Indsatsen giver de pårørende et frirum, hvor de kan pleje deres sociale relationer, dyrke deres fritidsinteresser og deltage i familiearrangementer. Målet er, at de på den måde i så høj grad som muligt kan videreføre det liv, de levede inden sygdommen. Det giver de pårørende mere overskud, og overskuddet smitter af på samværet med personen med demens. Livskvaliteten bør dermed også øges for personen med demens. Indsatsen har derudover som forebyggende formål at forlænge den tid, hvor den pårørende kan tage sig af personen med demens. Indsatsen bidrager samtidig til at lette overgangen til daghjem og fra daghjem til plejehjem, da personer med demens og pårørende igennem indsatsen opbygger relationer til personalet og andre borgere på daghjemmet.

Hvordan foregår indsatsen?

Indsatsen foregår både på daghjem og i eget hjem. På daghjemmet har de ansatte opstartet *Værestedet*, hvor personen med demens kan komme to gange om ugen fra kl. 10-16 samt en aften om ugen. På denne aften laver personerne med demens og deres pårørende mad og spiser sammen. I *Værestedet* varetager et fagligt personale indsatsen, imens indsatsen i eget hjem kan varetages af enten professionelle eller frivillige alt efter borgerens behov. Som udgangspunkt varer indsatsen i hjemmet højst fire timer – det er dog ikke en fast regel. Flexibilitet i forhold til de pårørendes behov er et afgørende element i indsatsen.

Hvilken værdi giver indsatsen den pårørende og personen med demens?

Indsatsen giver ægtefæller frihed til at pleje venskaber, fritidsinteresser og sig selv. Flexibiliteten i indsatsen gør det nemmere at bede om hjælp, når der er brug for det, uden at spørge familiemedlemmer eller venner og føle det som tiggergang. For børn til personer med demens giver det trykthed, at deres raske forældre kan få hjælp fra andre. Det kan bl.a. give dem mere overskud til at komme på besøg uden et formål om aflastning. De pårørende peger også på, at indsatsen forbedrer relationen til personen med demens. Begge parter har mere overskud til deres samvær, og oplevelserne hver for sig giver indhold til gode samtaler mellem den pårørende og personen med demens. Spiseaftenerne på daghjemmet har desuden givet de pårørende et netværk med andre i samme situation. De pårørende

udveksler erfaringer, hjælper hinanden og laver aktiviteter sammen med personer med demens. Indsatsen har på den måde udvidet forståelsen af aflastning til at være mere end blot det, at der kommer en og passer personen med demens nogle timer.

Hvordan finder de pårørende frem til indsatsen?

Projektkoordinatoren har spillet en central rolle i at opspore pårørende. Projektkoordinatoren har bl.a. taget direkte kontakt til flere af de pårørende. Dag hjemmets personale er også opsøgende og tilbyder indsatsen til pårørende med et behov. Kendskabet til indsatsen er derudover blevet spredt i lokalaviser, med flyers til praktiserende læger, besøg på aktivitetscenter og daghjem samt fra mund til mund. Efter projektperioden er det tanken, at bl.a. sygeplejen og visitationen skal spille en større rolle i opsporingen.

Hvordan er de pårørende blevet inddraget i udformningen af indsatsen?

Undervejs i projektperioden har projektkoordinatoren og de ansatte lyttet til de pårørendes ønsker. Det har bl.a. ført til, at der er afholdt hyggeaftener, hvor både personer med demens og deres pårørende deltager, samt pårørendecaféer, hvor de pårørende kan mødes, udveksle erfaringer og få redskaber til at håndtere demenssygdommen, imens personen med demens er på *Værestedet*. Derudover har der været fokus på at tilpasse indsatsen i hjemmet fleksibelt efter de pårørendes ønsker og behov.

Hvilke samarbejdspartnere er centrale for indsatsen?

Dag hjemmet og de frivillige har været centrale samarbejdspartnere i indsatsen. Dag hjemmet har fungeret som ramme for *Værestedet*, og indsatsen rammer ind i dag hjemmets eksisterende opgaver med at aflaste pårørende. De frivillige har spillet en central rolle i forhold til indsatsen i eget hjem. Undervejs i indsatsen har det været vanskeligt at rekruttere frivillige, og der har været et stort arbejde i forhold til at henvende sig til personer, som potentielt kunne ønske at blive frivillige. Den frivillige gruppe skal nu organiseres under *Ældre Sagen*, således at indsatsen fortsætter efter indsatsperiodens udløb. Derudover har der været et samarbejde med visitationen, som har kunne henvise til indsatsen udover de eksisterende kommunale tilbud.

Hvilke organisatoriske faktorer har haft betydning for indsatsen?

indsatsen har spillet godt ind i kommunens demensstrategi. Det har dog været en udfordring at skabe en kulturændring i forhold til fleksible arbejdstider, men det er lykkedes ved at drøfte indsatsens formål med medarbejderne. Derudover har en drivkraft i indsatsen været at møde borgeren med en "hvad har du brug for-tilgang" frem for en "hvad kan kommunen tilbyde-tilgang". Denne uformelle tilgang har været positivt for opsporingen til indsatsen.

Ikast-Brande Kommunes anbefalinger

Det er afgørende, at indsatsen har en styregruppe, der tør lave ændringer på baggrund af inputs fra de involverede i indsatsen. Styregruppen skal også acceptere, at det tager tid at få en indsats op og stå, særligt at rekruttere frivillige. Derudover er en af de vigtigste erfaringer, at meget er vundet med en uformel tilgang til borgeren, hvor de pårørendes behov sættes i centrum. Flexibilitet i forhold til de pårørendes ønsker er i den forbindelse afgørende for indsatsens succes.

2. INDSATSBESKRIVELSE

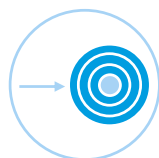
HVAD: Grib dagen, Helsingør

HVOR: Frivilligcenter Helsingør

Hvem er målgruppen for indsatsen?

Indsatsen er målrettet demensramte familier, og som udgangspunkt er både ægtefæller, børn eller andre familiemedlemmer velkomne. Frivilligcentret erfarer dog, at det primært er kvindelige ægtefæller, der tager imod indsatsen. Vurderingen er, at børn af personer med demens typisk stadig er tilknyttet arbejdsmarkedet og derfor er forhindret i at deltage i indsatsen i hverdagen. Derudover er indsatsen mest relevant for personer med let demens og deres pårørende, grundet karakteren af aktiviteterne i indsatsen.

Hvad er formålet med indsatsen?

Indsatsen sigter mod at skabe livsglæde for personer med demens og deres pårørende gennem aktiviteter med udgangspunkt i natur og kultur. Indsatsen har til formål at give demensramte familier gode oplevelser sammen og samtidig give de pårørende mulighed for at skabe et netværk med hinanden og udveksle erfaringer.

Hvordan foregår indsatsen?

Indsatsen foregår gennem en månedlig demenscafe og ugentlige besøg i nyttehaver på det lokale museum, Flynderupgård. Demenscafeen afholdes den anden fredag i måneden og varer typisk 3-4 timer. Der arrangeres hver gang en aktivitet, der efterfølges af en fælles frokost. Det efterstræbes, at aktiviteterne kan have interesse for alle og kan være rundvisninger, udstillinger eller foredrag. Samtidig er der fokus på at 'trigge' hukommelsen hos personerne med demens i valget af aktiviteter, fx ved at besøge en gammel købmand eller byens værftsmuseum. Hver torsdag er der desuden mulighed for over to timer at dyrke grøntsager på fælles jordlodder i nyttehaverne på Flynderupgård. Den sidste torsdag hver måned er der fællesspisning i haven. Aktiviteterne varetages af frivillige sammen med medarbejdere fra Frivilligcentret.

Hvilken værdi giver indsatsen den pårørende og personen med demens?

De pårørende peger på, at indsatsen giver dem mulighed for samvær i et frit forum, hvor alle er i samme båd og har forståelse for adfærden hos personer med demens. Det gør, at de pårørende oplever indsatsen som afslappende, og det giver dem en oplevelse af, at de ikke behøver være så meget 'på'. Derudover fortælle de pårørende, at de ser frem til dagen og oplever, at det giver dem god energi i dagene efter. Samtidig giver samværet med de andre pårørende mulighed for at opleve, hvordan andre tackler den vanskelige situation, som det er at være pårørende til en person med demens. Erfaringen er også, at personerne med demens nyder aktiviteterne. Det glæder ligeledes de pårørende, da man ifølge en af de pårørende "lærer at blive glad for de små ting".

Hvordan finder de pårørende frem til indsatsen?

Opsporingen af pårørende sker primært gennem kommunens demenskoordinatorer i deres kontakt med familierne efter diagnosticering. Der oplyses ligeledes om indsatsen i Helsingør Dagblad, på sociale medier, på Alzheimerforeningens hjemmeside og i brochurer på blandt andet biblioteket. Erfaringen er dog, at det er den direkte kontakt til de pårørende, som virker bedst for at tiltrække de pårørende. I den forbindelse er det en fordel, at kommunens demenskoordinator selv har deltaget i indsatsen, da dette giver dem større ejerskab og bedre mulighed for at kommunikere indsatsen ud til potentielle deltagere. Det har været en udfordring for indsatsen at få målgruppen til at deltage i indsatsen. Demenskoordinatoren fremhæver, hvordan det kan være vanskeligt for de pårørende at tage stilling til indsatsen første gang, at de bliver præsenteret for den, lige efter personen med demens har fået diagnosen. Nogle pårørende mener desuden, at de ikke har tid til indsatsen, mens andre er usikre på, om personen med demens kan klare det.

Hvordan er de pårørende blevet inddraget i udformningen af indsatsen?

Der gives i indsatsen plads til, at de pårørende løbende kan komme med input til udformningen af indsatsen. I starten handlede inddragelsen hovedsageligt om praktiske forhold, eksempelvis mødetider og måltider, mens de pårørende i højere grad i dag får mulighed for at bidrage med idéer til, hvilke aktiviteter der skal arrangeres.

Hvilke samarbejdspartnere er centrale for indsatsen?

Frivilligcentrets centrale samarbejdspartnere er Ældre Sagen, de frivillige og demenskoordinatoren. Ældre Sagen har fungeret som en sparringspartner gennem indsatsforløbet, mens de frivillige hjælper til med afviklingen af indsatsen. De frivillige har typisk kendskab til demens gennem en faglig baggrund eller personlige erfaringer. Demenskoordinatoren opsporer de pårørende, og Frivilligcenteret erfarer i den forbindelse, at en væsentlig drivkraft for samarbejdet er, at demenskoordinatorerne er med til at starte indsatsen op, hvilket giver den nødvendige forpligtelse og engagement fra start. Projektlederen fremhæver desuden, hvordan det i partnerskabet med kommunen *"kan være en fordel, at den lille spiller har hovedrollen, så det bliver ligeværdigt"*.

Hvilke organisatoriske faktorer har haft betydning for projektet?

Projektet er forankret i Frivilligcenter Helsingør, og da frivilligcentrets kerneopgave er at samarbejde med foreninger, har de i projektet let ved at involvere og samarbejde med frivillige og foreninger. Samtidig giver Frivilligcenterets store kendskab til kulturelle arrangementer i nærområdet rig mulighed for at arrangere vedkommende udflugter mv. for de pårørende og personer med demens. Endelig erfarer demenskoordinatorerne, at det har stor betydning for de pårørende, at indsatsen foregår i frivilligt regi, hvor aktiviteterne ligner aktiviteter, som alle andre kan deltage i, fremfor at bære præg af kommunale skræddersyede demensaktiviteter.

Frivilligcenter Helsingørs anbefalinger

Ønsker andre organisationer at etablere en lignende indsats, er det først og fremmest afgørende at have tålmodighed og udholdenhed, da det tager tid at få en indsats op at stå. Herudover anbefaler projektlederen fra Frivilligcenteret, at man sikrer sig en høj grad af forpligtelse fra den kommunale verden. Det drejer sig både om opbakning fra ledelsen i kommunen og fra demenskoordinatorerne, der skal kunne se værdien af indsatsen og have lyst til at indgå i et tæt partnerskab.

3. INDSATSBESKRIVELSE

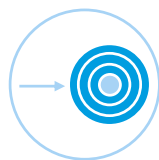
HVAD: 5-Kantens aflastningstilbud til pårørende

HVOR: Nordfyns Kommune

Hvem er målgruppen for indsatsen?

Målgruppen for indsatsen er pårørende til personer med let til moderat demens, som på sigt vil rykke sig over i den tungere ende, samt deres nærtstående med demens. Kommunen oplever, at det netop er borgere med lettere demens, der er mangel på tilbud til. Det er hovedsageligt ægtepar, der har benyttet sig af indsatsen, og der er en ligelig fordeling mellem mandlige og kvindelige pårørende.

Hvad er formålet med indsatsen?

Indsatsen skal give pårørende og deres nærtstående med demens mulighed for at lave aktiviteter både sammen og hver for sig i trygge omgivelser, så de kan opretholde en meningsfuld hverdag og leve et aktivt liv længst muligt. Formålet er desuden at give de pårørende en oplevelse af, at deres hverdag hænger bedre sammen.

Hvordan foregår indsatsen?

Indsatsen foregår på Daghøjskolen 5-Kanten, som er et dagtilbud til personer, der har en demenssygdom, men stadig bor hjemme. I forbindelse med projektet har kommunen udvidet åbningstiderne for daghøjskolen med et fast ugentligt aftenarrangement for demensramte borgere og deres pårørende. Arrangementet starter sidst på eftermiddagen med kaffe og snak, hvorefter de pårørende og deres nærtstående med demens laver fælles stolegymnastik. Herefter deltager de demensramte typisk i forskellige aktiviteter, eksempelvis maling eller sløjd, mens de pårørende samles og taler sammen. Her er der også mulighed for at få en uformel snak med demenskoordinatoren. Aftenen sluttet af med fællesspisning og et par sange. Aktiviteterne afholdes af daghøjskolens medarbejdere samt frivillige. Arrangementet var oprindeligt tænkt som en mulighed for at give de pårørende et frirum til at disponere over aftenen selv. Det er dog kommunens erfaring, at mange pårørende vælger at blive på daghøjskolen og være sammen med deres nærtstående i løbet af aftenen, da de synes godt om at være der. Indsatsen er blevet en god indslusning til Daghøjskolens øvrige aktiviteter, da den gør borgerne med demens og deres pårørende kendte og trygge ved stedet.

Hvilken værdi giver indsatsen den pårørende og personen med demens?

For det første oplever de pårørende, at samværet med andre pårørende ved det ugentlige aftenarrangement giver stor værdi. De har fået skabt et trygt fællesskab, hvor der både er plads til grin og samtaler om mere alvorlige emner. De pårørende oplever, at samværet løfter deres humør og er med til at gøre dem mere åbne om demenssygdommen i andre sammenhænge. Derudover værdsætter de pårørende, at de har mulighed for at tage en uformel snak med demenskoordinatoren og de oplever, at deres nærtstående nyder aftenerne. Endelig oplever de pårørende, at fleksibiliteten i forhold til daghøjskolens åbningstider gør hverdagen nemmere at få til at gå op.

Hvordan finder de pårørende frem til indsatsen?

Opsporingen af de pårørende sker hovedsageligt gennem kommunens demenskoordinator. Demenskoordinatoren informerer om indsatsen og inviterer familierne på besøg på daghøjskolen, så de selv kan danne sig et billede af indsatsen. Demenskoordinatoren fungerer som bindeled mellem indsats og de pårørende, da hun typisk både informerer om indsatsen, introducerer de pårørende og de demensramte borgere til indsatsen og løbende er tilstede på daghøjskolen til arrangementerne. Det skaber tryghed for de pårørende og deres nærtstående med demens og giver samtidig demenskoordinatoren indgående kendskab til indsatsens indhold. Hjemmeplejen, i tæt kontakt med demenskoordinatoren, er ligeledes med til at opspore pårørende og få dem guidet op på daghøjskolen.

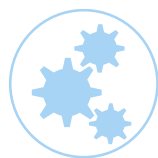
Hvordan er de pårørende blevet inddraget i udformningen af indsatsen?

De pårørende inddrages løbende og uformelt i udformningen af indsatsen, eksempelvis i forhold til planlægning af aktiviteter og måltider. Derudover har daghøjskolen fokus på, at aktiviteterne skal være meningsfulde for både pårørende og de demensramte og inddrager aktivt deres livshistorier og interesser i indsatserne – eksempelvis kan en demensramt borgers tidligere profession som tømrer danne udgangspunkt for sløjdaktiviteter.

Hvilke samarbejdspartnere er centrale for projektet?

Kommunens primære samarbejdspartnere i projektet er Alzheimerforeningen og de frivillige. Kommunen har indgået en partnerskabsaftale med Alzheimerforeningen, der bidrager med løbende faglig sparring og samtidig gør deres medlemmer opmærksomme på indsatsen. Samarbejdet er velfungerende og er i høj grad drevet af stærke relationer, idet partnerne tidligere har arbejdet tæt sammen om projektet. Derudover udgør de frivillige en central samarbejdspartner, da de kan bringe noget andet og mere "autentisk" ind i relationen til personer med demens. Daghøjskolen har visse forventninger til de frivilliges kompetencer, blandt andet skal de matche kommunens værdier og have god kemi med det øvrige personale. Typisk er de frivillige også blevet rekrutteret gennem daghøjskolens netværk.

Hvilke organisatoriske faktorer har haft betydning for projektet?

Der hersker en generel opfattelse af, at demensområdet bliver prioriteret politisk i kommunen, som blandt andet har Danmarks første demensvenlige kommunalbestyrelse og har uddannet 20 demensambassadører blandt kommunens pleje- og omsorgspersonale. Der er således god politisk opbakning til projektet. Samtidig har projektet kunne drage nytte af, at demenskoordinatoren er en kendt samarbejdspartner på såvel plejecentre som i hjemmeplejen og den frivillige verden, hvorved hun har skabt et netværk, der kan bygges videre på.

Nordfyns Kommunes anbefalinger

Hvis andre kommuner er interesseret i at lave en lignende indsats anbefaler Nordfyns Kommune, at man for det første etablerer et partnerskab med den lokale Alzheimerforeningen i det opsøgende arbejde, da man ikke kan forvente, at demensramte familier selv opsøger indsatsen. I den forbindelse ser kommunen en stor fordel i at have en dygtig og engageret demenskoordinator. Derudover understreger de pårørende, at de hjemlige og varme rammer på Daghøjskolen er afgørende for deres deltagelse. De pårørende værdsætter den gammeldags og hjemlige indretning af lokalerne, de hjemmelavede boller og måltider, og det faktum, at det er det samme personale, der er til stede hver gang. Kommunen oplever det desuden som en fordel i opsporingen af yngre borgere med demens, at stedet har funktion som en daghøjskole og dermed ikke forbindes med et plejehjem.

4. INDSATSBESKRIVELSE

HVAD: Flexibel aflastning af ægtefæller til demensramte

HVOR: Roskilde Kommune

Hvem er målgruppen for indsatsen?

Målgruppen for projektet er ægtefæller til personer med moderat eller svær demens. Undervejs i projektperioden har kommunen erfaret, at mange af de ældre ægtepar, som har takket ja til indsatsen, allerede modtager hjemmepleje og på den måde er vant til, at hjemmeplejens personale kommer i hjemmet. Derudover oplever kommunen, at primært kvindelige pårørende benytter indsatsen, mens de mandlige pårørende ofte rækker ud til eget netværk eller frivillige organisationer.

Hvad er formålet med indsatsen?

Indsatsen skal sikre ro, tryghed og frihed til de pårørende. Konkret ønsker kommunen med indsatsen at give de pårørende et pusterum og give dem mulighed for trygt at gå ud og møde venner og familie, dyrke aktiviteter og varetage deres interesser.

Hvordan foregår indsatsen?

Indsatsen foregår ved, at en medarbejder fra hjemmeplejen, som har særlige kompetencer til at hjælpe personer med demens, besøger ægtefællen med demens, mens den pårørende kan få mulighed for at komme ud af huset. Forud for besøget har den pårørende kontakten hjemmeplejen i god tid (14 dage før besøget) for at aftale tidspunktet for besøget. De pårørende kan få op til otte timers besøg om måneden. Nogle pårørende foretrækker i den forbindelse at modtage indsatsen med et fast interval – fx to timer om ugen, så den pårørende kan nå i kirke hver søndag – mens andre pårørende foretrækker at slå flere timer sammen, så de fx kan deltage i helaftensarrangementer såsom at gå i teatret. Indsatsen foregår således på ægteparrets præmisser. Hjemmeplejen tilstræber, at ægtefællen med demens får besøg af den samme medarbejder i forbindelse med indsatsen for derved at skabe tryghed for begge ægtefæller.

Hvilken værdi giver indsatsen den pårørende og personen med demens?

Indsatsen giver de pårørende større overskud i hverdagen og mere frihed til at deltage i sociale arrangementer. De pårørende oplever at kunne trække på de oplevelser, som de får i kraft af indsatsen, ved at huske tilbage på disse, når dagene bliver særligt svære. Derudover oplever de pårørende, at de med ro i sindet kan gå hjemmefra, hvilket ifølge medarbejderne tilbyder de pårørende et tiltrængt frirum. Medarbejderne fortæller om stor værdi og glæde for de pårørende og deres ægtefæller.

Hvordan finder de pårørende frem til indsatsen?

Demenskoordinatoren informerer de pårørende om indsatsen. Demenskoordinatoren er i den forbindelse opmærksom på, at indsatsen primært er relevant for pårørende til mennesker med moderat eller svær demens, hvorfor demenskoordinatoren målretter opsporingen til denne gruppe. Det giver ifølge kommune de pårørende en tryghed og ro at det er demenskoordinatoren, som fortæller om indsatsen, da de i forvejen kender demenskoordinatoren, og vedkommende således har et godt

kendskab til sygdomsforløbet og de behov, der kan opstå for de pårørende undervejs. Kommunen har tilmed informeret om indsatsen via brevpost, hvor de pårørende efterfølgende har kunnet tage kontakt til hjemmeplejen.

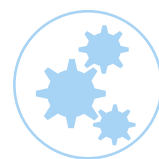
Hvordan er de pårørende blevet inddraget i udformningen af indsatsen?

Projektet udspringer af et udtalt ønske og behov fra pårørende, som har deltaget i pårørendekursus og -grupper. Her fortalte de pårørende, at de havde svært ved at spørge netværket om hjælp – særligt hvis deres ægtefælle med demens til tider opfører sig på en måde, som kan virke lidt overraskende for andre. De pårørende er ikke blevet inddraget i selve rammesætningen for indsatsen, men inddrages fra gang til gang i forhold til, hvad medarbejderen og ægtefællen med demens kan foretage sig under besøget. Nogle pårørende har konkrete ønsker til de timer medarbejderen bruger med deres ægtefælle med demens, mens andre ikke opstiller nogen forventninger, da de er trygge ved, at medarbejderne finder frem til, hvad der er mest meningsfuldt og rart for ægtefællen med demens.

Hvilke samarbejdspartnere er centrale for projektet?

Der er et godt og tæt samarbejde mellem demenskoordinatorer og hjemmeplejen. Mens demenskoordinatoren påpeger, at der var lidt opstartsvanskeligheder i form af usikkerhed om projektets indhold og implementering, er samarbejdet hjulpet godt på vej af, at medarbejderne i hjemmeplejen har mulighed for løbende at få faglig sparring fra demenskoordinatoren. Kommunen havde planlagt at indlede et samarbejde med Ældre Sagen, som skulle rekruttere frivillige. Ældre Sagen havde desværre ikke mulighed for at rekruttere nok frivillige, men kommunen har dog værdsat at mødes og spare med Ældre Sagens demensaflastere.

Hvilke organisatoriske faktorer har haft betydning for projektet?

Generelt har medarbejderne oplevet en politisk prioritering og bevågenhed på demensområdet. Kommunen har etableret rullende aflastningsophold, kurser for pårørende og givet et større antal medarbejdere i hjemmeplejen mulighed for at opkvalificere sig som demensvejledere. Det har givet projektet flyvehøjde. Kommunen har valgt at bede de pårørende henvende sig om behov for indsatsen senest 14 dage inden, de ønsker besøg af medarbejderen for hjemmeplejen. Ved at bede de pårørende henvende sig i god tid får hjemmeplejen mulighed for at rykke rundt på vagter og tilstræbe en kontinuitet i de medarbejdere, som kommer i hjemmet. Omvendt er den 14 dages varslingsperiode til tider svær at balancere i forhold til ambitionen om at tilbyde en fleksibel indsats og imødekomme mere uforudsete behov for besøg, såsom at ægtefællen til en person med demens eksempelvis gerne vil deltage i en begravelse.

Roskilde Kommunes anbefalinger

Roskilde Kommune anbefaler, at andre kommuner, som er interesseret i at etablere en lignende indsats, efterstræber, at mere eller mindre de samme medarbejdere varetager indsatsen, og at disse medarbejdere har kompetencer til at hjælpe personer med demens. Derudover understrejer kommunen, at opsporingen af de pårørende kan være meget personbåren. Indsatsen kræver derfor nogle dygtige demenskoordinatorer, som kan tale med de pårørende og tilmed er vedholdende, hvis de pårørende ikke giver lyd fra sig.

5. INDSATSBESKRIVELSE

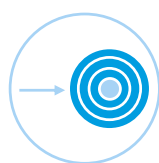
HVAD: Mandeklubben

HVOR: Thisted Kommune

Hvem er målgruppen for indsatsen?

Mandeklubben er et aktivitetstilbud målrettet hjemmeboende mænd med begyndende demens. Derudover har kommunen haft et særligt ønske om at rekruttere yngre mænd. Thisted Kommune har fokuseret på denne målgruppe, fordi kommunens ældrecentre har haft svært ved at tiltrække disse borgere med de hidtidige tilbud og har oplevet en efterspørgsel efter et tilbud målrettet mænd. En udfordring for kommunen har været, at man i starten fik rekrutteret nogle borgere, hvor demensen var for fremskreden i forhold til, hvem indsatsen var tiltænkt. Dette skyldes blandt andet, at det kan være svært at vurdere sværhedsgraden af demenssygdommen, når borgeren vurderes i vante omgivelser. Derudover har der været udfordringer i forhold til at rekruttere yngre mænd til indsatsen og kommunen vil fortsat arbejde med dette efter projektperiodens udløb.

Hvad er formålet med indsatsen?

På kort sigt giver Mandeklubben personer med demens adspredelse, nye sociale relationer og inspiration til aktiviteter, de kan lave derhjemme. Den pårørende, som typisk er ægtefællen, får et ugentligt afbræk og frirum fra det ansvar, der følger med at have en hjemmeboende person med demens. På længere sigt skal kendskabet til ældrecenteret give både personen med demens og den pårørende en god og tryk overgang til ældrecenterets andre tilbud, der typisk bliver relevante længere henne i demensforløbet, fx dagcenter og eventuel indflytning på plejecenter. For kommunen har formålet været at opnå kontakt med den gruppe af borgere med demens, de indtil nu har haft svært ved at tiltrække tidligt nok i demensforløbet.

Hvordan foregår indsatsen?

Mandeklubben mødes en dag om ugen og varetages af en håndværkeruddannet aktivitetsleder, en social- og sundhedshjælper/assistent samt en frivillig. Mandeklubben afholdes i tæt samarbejde med dagcentret og de to ansatte, der er tilknyttet her. Til Mandeklubben afholdes en række aktiviteter, som spænder lige fra at skille en vaskemaskine ad til at lave ting i værkstedet, som mændene kan tage med hjem til de pårørende efterfølgende. Derudover er der altid fysiske aktiviteter og lege i dagcenterets motionsrum.

Hvilken værdi giver indsatsen den pårørende og personen med demens?

Mandeklubben har givet ægtefællen et tiltrængt frirum i dagligdagen, hvor de kan pleje deres sociale relationer, have tid til praktiske gøremål og gøre noget godt for dem selv. Det opleves også, at Mandeklubben er positivt for personen med demens. De pårørende fortæller eksempelvis, at det får mændene til at røre sig, hvilket normalt er svært, og at aktiviteterne gør dem mere friske i hovedet. De ansatte fortæller ligeledes, at samværet med andre mænd med demens kan gøre det nemmere at tale, når de er sammen med andre mænd, der er i samme situation.

Hvordan finder de pårørende frem til indsatsen?

Kommunen gør opmærksom på Mandeklubben, når demenskoordinatoren er ude ved en borger og lave udredning i forbindelse med en diagnosticeret demenssygdom. Kommunen anbefaler, at denne opgave varetages af demenskoordinatoren, så man sikrer, at den rette målgruppe bliver rekrutteret, og at der ikke rekrutteres for mange borgere. I starten af projektet blev der rekrutteret borgere fra andre tilbud i kommunen for derved at få borgere nok til at kunne opstarte indsatsen. Det var ligeledes lettere at få mændene med, hvis de kendte nogen i forvejen. Derudover har projektet været i landsdækkende TV for at sprede kendskabet til Mandeklubben, og projektet vil nu forsøge at komme i det lokale fjernsyn for at tiltrække flere af de yngre mænd, som de efterspørger i indsatsen. Generelt har kommunen ikke oplevet, at det har været svært for de pårørende at sige ja tak til indsatsen, men at det de første par gange til gengæld har været svært at få manden afsted.

Hvordan er de pårørende blevet inddraget i udformningen af indsatsen?

Idéen til Mandeklubben udsprang af, at demenskoordinatoren i kommunen oplevede en stor efterspørgsel efter et tilbud specifikt målrettet til mænd. Blandt mændene med demens og deres pårørende er der en opfattelse af, at der i kommunens tilbud på dagcentre er en overvægt af kvinder, og at aktiviteterne er henvendt til kvinder. I forlængelse af Mandeklubben opstod der også et behov blandt de pårørende om at snakke med andre om demensen. Derfor har ældrecenteret både oprettet en månedlig pårørendecafé og en telefonlinje til de pårørende. Pårørendecaféen foregår på samme tidspunkt som Mandeklubben og giver de pårørende, særligt hustruerne, et forum at mødes i med andre i samme situation, og således sparre og udveksle erfaringer med andre ligesindede. Telefonlinjen blev oprettet for at give de pårørende tryghed i forhold til, at der bliver passet godt på mændene, mens de er i Mandeklubben. Det giver også den pårørende mulighed for at høre, hvad de foretager sig i Mandeklubben, da nogle mænd med demens kan have svært ved selv at sætte ord på.

Hvilke samarbejdspartnere er centrale for projektet?

Kommunens centrale samarbejdspartnere har været den daglige aktivitetsleder og de frivillige. Kommunen rekrutterer typisk frivillige gennem sit netværk, da det er centralt at sikre det rette match mellem personalet i Mandeklubben og personerne med demens. Der har været udfordringer i forhold til rekruttering af frivillige, da flere var efterlønsmodtagere, som ville blive trukket i deres efterløn, hvis de blev frivillige i Mandeklubben.

Hvilke organisatoriske faktorer har haft betydning for projektet?

I forbindelse med projektet blev der afholdt et demenskursus, som var tiltænkt som kompetenceløft til de frivillige. Det viste sig dog, at også pårørende og ansatte på ældrecenteret, fx køkkenpersonalet, havde interesse i dette tilbud og havde et ønske og behov for mere viden på området. Geografisk har projektet været organiseret på et enkelt ældrecenter i kommunen, hvilket man som en del af forankringen af indsatsen vil udbrede til endnu et ældrecenter i kommunen for at lette tilgangen for borgere, der bor langt fra den oprindelige indsats.

Thisted Kommunes anbefalinger

Projektlederen og demenskoordinatoren anbefaler, at det er personalet, der har den helt tætte kontakt til borgerne, som skal være med til at udvikle indsatserne. På denne måde sikrer kommunen, at borgernes ønsker og behov tænkes ind i projektet fra starten. Derudover peges der på, at en drivkraft i projektet er, at indsatsen letter overgangen og muliggør en udslusning af borgerne over i andre kommunale tilbud.